

Toezicht Sociaal Domein
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Werkafspraken Toezicht Sociaal Domein

Juni 2026,
Utrecht

Inhoud

Context	3
1. Doel TSD	3
2. Positionering TSD	3
3. Sturing en governance	4
4. Personeel en financiering	5
5. Uitvoering van toezichtonderzoeken	6
6. Communicatie en publicaties	7
7. Vertrouwelijkheid	8
8. Gegevensverwerking	8
9. Onvoorziene omstandigheden	8
10. Naleving, wijziging en evaluatie van deze werkafspraken	8
11. Inwerkingtreding en openbaarmaking van deze werkafspraken	9
Ten slotte	9

Deze afspraken betreffen werkafspraken tussen de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), Inspectie Justitie en Veiligheid (Inspectie JenV), Inspectie van het Onderwijs (IvHO) en Nederlandse Arbeidsinspectie. Ze beschrijven hoe en met welk doel elke betrokken inspectie deelneemt aan TSD, alsook wie waarover, op welk niveau, regie voert en hoe besluitvorming plaatsvindt.

De vier inspecties houden via TSD toezicht op de werking van het stelsel van zorg en ondersteuning in het sociaal domein. TSD kijkt naar maatschappelijke problemen rond onderwijs, jeugd, zorg, welzijn, veiligheid, werk en inkomen. In dit toezicht staat de inwoner centraal.

De inspecties werken al langere tijd binnen TSD samen. Toch lopen we daarbij soms tegen regels aan die dit in de weg staan. Deze gaan over bevoegdheden, informatie-uitwisseling en rapporteren. Wij zijn aan het onderzoeken op welke manier we hiermee om kunnen gaan zodat we nog beter kunnen samenwerken.

Context

De zorg en ondersteuning die op lokaal en regionaal niveau is georganiseerd, vereist voor mensen met een zorg- en ondersteuningsbehoefte veelal inzet vanuit meerdere domeinen, omdat er sprake is van meerdere problemen. Van gemeenten wordt verwacht dat zij aan mensen in een kwetsbare positie integrale, continue en laagdrempelige zorg en ondersteuning leveren. Dit vraagt ook van de rijksinspecties dat zij bij het houden van toezicht op het sociaal domein samenwerken met een integrale aanpak.

1. Doel TSD

- 1.1 TSD onderzoekt in opdracht van de vier inspecties met zijn toezicht de vraag of het stelsel van het sociaal domein in de praktijk werkt zoals het bedoeld is. TSD geeft zijn oordeel zodat uitvoerende partijen en professionals, maar ook beleidsverantwoordelijken op gemeentelijk en indien nodig op landelijk niveau, de gewenste verbeteringen kunnen doorvoeren. De insteek van TSD is om te stimuleren dat partijen, gemeenten, organisaties en professionals in het sociaal domein lerend kunnen verbeteren.
- 1.2 Het doel van de vier inspecties is de onder het toezicht van de vier inspecties staande partijen (landelijk, regionaal, lokaal) door middel van het onafhankelijk toezicht door TSD te stimuleren passende en integrale hulp te bieden aan burgers met een zorg- en ondersteuningsbehoefte in het brede sociaal domein. TSD doet dit door het verzamelen, ordenen en analyseren van informatie en het op basis daarvan geven van een onafhankelijk oordeel en aanbevelingen. Het perspectief van de inwoner staat hierbij centraal.
- 1.3 TSD kan bij haar toezichtonderzoek gebruik maken van innovatieve methoden. Daarmee wordt bedoeld dat TSD gebruik kan maken van toezicht- en/of onderzoeksmethoden die (nog) niet eerder door de vier inspecties worden ingezet of die nieuw zijn in het toezichtveld waardoor de waarde mogelijk (nog) niet duidelijk is.

2. Positionering TSD

- 2.1 TSD hangt als organisatorische eenheid onder één van de inspecties, momenteel is dat de IGJ. In deze werkafspraken wordt uitgewerkt wat dit ten minste inhoudt.
- 2.2 De vaste medewerkers van TSD zijn in dienst bij de IGJ.
- 2.3 TSD volgt voor de wijze waarop zij georganiseerd is in principe de kaders van de IGJ. Omdat TSD in opdracht van de vier inspecties werkt kan daar, indien nodig voor het werk van TSD, in afstemming met de stuurgroep van af worden geweken.

- 2.4 TSD volgt de PDCA-cyclus van de IGJ.
- 2.5 De IGJ is verantwoordelijk voor het faciliteren van de bedrijfsvoering en organisatorische kant van TSD. De IGJ faciliteert TSD door middel van het gebruik van haar voorzieningen en stafafdelingen.
- 2.6 TSD maakt gebruik van een documentmanagementsysteem (DMS) waar alle medewerkers die vanuit de inspecties bij TSD zijn gedetacheerd toegang toe hebben. Het DMS waar TSD op dit moment gebruik van maakt is DIWI; dit wordt verzorgd door de Arbeidsinspectie.
- 2.7 De Arbeidsinspectie ondersteunt de medewerkers van TSD bij het gebruik van DIWI op eenzelfde manier als de medewerkers van de Arbeidsinspectie.
- 2.8 TSD kan indien nodig ook gebruik maken van expertise van stafafdelingen van andere inspecties, zolang dit projectgebonden en met instemming van de betreffende inspectie is.

3. Sturing en governance

3.1 Inspecteurs-generaal

- a. De vier inspecteurs-generaal (IG's) zijn de opdrachtgevers van TSD. Vanuit die rol stellen zij de inhoudelijke koers van TSD vast via het vierjaarlijkse Meerjarenplan (MJP).
- b. De inspecteurs-generaal stellen vierjaarlijks, aan het eind van de looptijd van het MJP, de verantwoording daarvan vast.
- c. De inspecteurs-generaal worden, indien nodig, voor overige zaken geraadpleegd door het stuurgroeplid.

3.2 Stuurgroep

- a. Vanuit elke inspectie zit een afgevaardigde in de stuurgroep. Elke inspectie bepaalt de eigen afgevaardigde voor de stuurgroep. Deze afgevaardigde werkt op strategisch managementniveau en is gemandateerd om de eigen inspectie in de stuurgroep te vertegenwoordigen.
- b. De stuurgroep is gedelegeerd opdrachtgever van het MJP en geeft daarmee strategische en inhoudelijke sturing.
- c. De stuurgroep stelt de tweejaarlijkse werkagenda vast.
- d. De stuurgroep komt in beginsel vier keer per jaar bijeen.
- e. De stuurgroep heeft de volgende taken:
 - De stuurgroep bereidt het MJP voor ter besluitvorming door de IG's.
 - De stuurgroep stelt elke twee jaar de werkagenda vast en is hier opdrachtgever van. Jaarlijks kan worden gezien of de werkagenda bijstelling behoeft.
 - De stuurgroep stelt elk jaar de verantwoording vast.
 - De stuurgroep monitort de inhoudelijke voortgang van de projecten en onderzoeken op hoofdlijnen.
 - De stuurgroep stelt de financiële en personele inrichting van TSD vast.
- f. De voorzitter van de stuurgroep is één van de vier leden van de stuurgroep en wordt, voor een periode gelijk aan de looptijd van het MJP, benoemd door de stuurgroep.
- g. De leden van de stuurgroep wijzen de voorzitter gezamenlijk aan.
- h. Bij voortijdig vertrek van de voorzitter wordt door de stuurgroep een nieuwe voorzitter benoemd.
- i. De voorzitter van de stuurgroep zit de overleggen voor en ondertekent voorkomende correspondentie, waar nodig, namens de stuurgroep.

3.3 Adviesgroep

- a. Vanuit elke inspectie zit een afgevaardigde in de adviesgroep. Elke inspectie bepaalt de eigen afgevaardigde voor de adviesgroep.
- b. De adviesgroep heeft de rol van inhoudelijke reflectie op het werk van TSD.
- c. De adviesgroep zorgt voor het naar binnen en buiten brengen van kennis (wederkerigheid) en is zowel voor TSD, als binnen de eigen inspectie de eerste ingang / het eerste aanspreekpunt voor zaken die TSD betreffen.

- d. De adviesgroep reflecteert desgevraagd of op eigen initiatief over de lopende projecten en draagt zorg voor uitwisseling rondom actualiteiten en nieuwe thema's die voor TSD relevant zijn.
- e. De adviesgroep komt in beginsel vier keer per jaar bijeen.
- f. De leden van de adviesgroep adviseren de stuurgroepleden binnen de eigen inspectie

3.4 Manager TSD

- a. TSD heeft een manager die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de opdracht zoals vastgesteld door de stuurgroep. De manager TSD is opdrachtnemer voor het MJP en de werkagenda en is vanuit die rol gedelegeerd opdrachtgever voor de projecten.
- b. De manager TSD:
 - Is binnen de door de stuurgroep vastgestelde opdracht verantwoordelijk voor het realiseren van de doelen van TSD en kan de daarvoor benodigde strategische en tactisch-operationele keuzes maken.
 - Bereidt strategische besluitvorming voor de stuurgroep en het MJP voor de vier inspecteurs-generaal bedoeld in het eerste lid.
 - Geeft leiding aan TSD en stuurt vanuit die rol alle medewerkers van TSD (stafbureau, vaste toezichtkern en gedetacheerden) aan, inclusief het personele en financiële beheer.
 - Is verantwoordelijk voor het stakeholdermanagement. Vertegenwoordiging van TSD op tactisch en strategisch niveau, onder andere richting bestuurders van stakeholders, departementen en burgemeesters en wethouders van gemeenten.
 - Is gedelegeerd opdrachtgever van een project en stelt in die rol het projectplan vast.
 - Is verantwoordelijk voor communicatie vanuit TSD (o.a. eigen website, socialmediakanalen, publicaties in andere media). En is in beginsel de externe woordvoerder namens TSD, tenzij het, naar inschatting van de manager, een onderwerp betreft waarvoor een woordvoerder van (één van) de andere inspecties namens TSD optreedt.
 - TSD heeft een projectcoördinator die bij afwezigheid optreedt als plaatsvervanger van de manager. Ook kan een deel van de taken van de manager gemandateerd worden aan de projectcoördinator.

4. Personeel en financiering

4.1 Stafbureau TSD

- a. De staf, bestaande uit vaste medewerkers van TSD waaronder de manager, draagt zorg voor de aansturing van TSD, faciliteert de uitvoering van de toezichtonderzoeken en zorgt voor verbinding met de vier inspecties.
- b. Het stafbureau van TSD bestaat uit de manager TSD, projectcoördinator (tevens plv. manager), managementondersteuner, communicatieadviseur en secretaris. Zij zijn in vaste dienst van de IGJ.
- c. Het stafbureau draagt, naast de zorg van de dagelijkse aansturing van TSD, zorg voor personele en financiële aangelegenheden, projectcoördinatie, (advisering en ondersteuning bij) ontwikkeling en uitvoering van visie en strategie, contacten binnen de inspecties en met andere stakeholders, contacten met de directie DMO van VWS (als accounthoudende directie) en voorbereiding van verschillende overleggen. Daarnaast verzorgt het stafbureau (de uitvoering van) het communicatie(beleid) van TSD.

4.2 Vaste toezichtkern TSD

- a. De vaste toezichtkern van TSD bestaat uit inspecteurs (3 fte) en projectondersteuners (2,3 fte) die als vaste medewerkers aan de organisatorische eenheid TSD zijn verbonden.
- b. De vaste toezichtkern van TSD draagt samen met de gedetacheerde medewerkers zorg voor de uitvoering van de toezichtonderzoeken van TSD.

4.3 Gedetacheerde medewerkers

- a. Elke inspectie levert capaciteit aan TSD.
- b. Elke vier jaar, gelijk aan de periode van het MJP, stelt de stuurgroep de in te zetten capaciteit binnen TSD volgens de door de stuurgroep vastgestelde verdeelsleutel vast.
- c. Bij detacheringen wordt gebruik gemaakt van het Rijksbrede detacheringsproces.
- d. De inspecties leveren toezichtcapaciteit aan TSD volgens een vastgestelde verdeelsleutel: IGJ 40%, Arbeidsinspectie 30%, IvhO 20% en Inspectie JenV 10%. Voor de periode 2025-2028 betekent dit 4 fte door de IGJ, 3 fte door de Arbeidsinspectie, 2 fte door IvhO en 1 fte door Inspectie JenV.
- e. De detacheringen kennen een periode van twee jaar + mogelijke verlenging van twee jaar. Indien echt noodzakelijk kan in overleg hiervan worden afgeweken, bijvoorbeeld als de uitlenende inspectie niet kan voorzien in vervanging van de gedetacheerde medewerker.
- f. De manager TSD draagt bij iedere gedetacheerde tenminste eenmaal per jaar zorg voor een terugkoppeling over het functioneren van de gedetacheerde aan de uitlenende manager, waarbij de gedetacheerde in staat wordt gesteld zijn zienswijze op de terugkoppeling te geven. De vorm daarvan wordt in onderling overleg tussen de gedetacheerde, de uitlenende manager en de manager van TSD afgesproken.
- g. Bij detacheringen wordt in beginsel gebruik gemaakt van het Rijksbrede systeem P-Direkt. Indien een inspectie hiervan wenst af te wijken, dan maakt de betreffende inspectie hierover afspraken met TSD.

4.4 Vrijwillige medewerking. TSD doet toezichtonderzoek in het brede sociaal domein, zowel bij ondertoezichtstaanden van de vier inspecties, als bij andere organisaties. Bij organisaties die niet onder toezicht van een van de vier inspecties vallen wordt om vrijwillige medewerking gevraagd.

4.5 Voor de verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens van degenen die in het kader van het toezichtonderzoek gesproken wordt, wordt door TSD instemming gevraagd.

4.6 Financiering

- a. De IGJ heeft een budget voor TSD ter beschikking. Dit budget maakt deel uit van het reguliere budget van de IGJ.
- b. Elke inspectie financiert de eigen gedetacheerde capaciteit.
- c. Indien meer middelen dan beschikbaar nodig zijn om de opgave van TSD te kunnen realiseren, beziet de stuurgroep op welke wijze daarin kan worden voorzien.
- d. In geval van wijzigingen in de begrotingen van de inspecties beweegt TSD daarin mee.

4.7 Het (geïndexeerde) budget voor TSD is in 2008 door het toenmalige programmaministerie voor Jeugd en Gezin ter beschikking gesteld ten behoeve van de (voorlopers van) TSD.

4.8 Het budget van TSD is beschikbaar om het stafbureau en de vaste toezichtkern van TSD te financieren, om een eigen budget aan TSD ter beschikking te stellen in het kader van de flexibele schil en om TSD te faciliteren vanuit de verschillende stafdiensten van IGJ (verdisconteerd in de HOT-tarieven voor medewerkers van TSD).

4.9 Mochten meer middelen nodig zijn voor TSD om haar opgave te kunnen realiseren dan kan de stuurgroep besluiten of en op welke manier een claim voor extra middelen wordt ingezet bij één van de vier betrokken departementen.

5. Uitvoering van toezichtonderzoeken

5.1 TSD werkt projectmatig. Het plan van aanpak voor toezichtprojecten wordt vastgesteld door de manager TSD.

- 5.2 Indien TSD bij de uitvoering van haar toezichtonderzoek signalen vaststelt die wijzen op ernstige tekortkomingen bij een partij die onder het toezicht van een gemeente of een van de vier inspecties staat, dan meldt TSD dat bij de verantwoordelijke toezichthouder en de betrokken organisatie. De verantwoordelijke toezichthouder bepaalt of nader onderzoek nodig is en welke interventie eventueel van toepassing is.
- 5.3 Elk toezichtonderzoek kent een projectleider van TSD die verantwoordelijk is voor de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het toezichtonderzoek binnen de gestelde tijd en resultaat.
- 5.4 De projectleider heeft gedurende de uitvoering van het toezichtonderzoek korte lijnen met de manager TSD en/of de projectcoördinator. Indien strategische keuzes voorliggen, wordt geschakeld met (een vertegenwoordiger van) de stuurgroep.
- 5.5 De projectleider zorgt in de oriëntatiefase van het toezichtonderzoek voor het ophalen van input bij de vier inspecties. De projectleider zoekt daartoe minimaal voor de uitvoering van het toezichtonderzoek contact met de inspecties.
- 5.6 TSD voert namens de vier inspecties de toezichtonderzoeken in principe zelfstandig uit. In uitzonderlijke gevallen vullen de individuele inspecties dit aan met toezichtcapaciteit op sectoren die onder hun toezicht vallen. Indien nodig en mogelijk zoekt TSD de samenwerking met Wmo-toezichthouders.

6. Communicatie en publicaties

- 6.1 Alle publicaties van toezichtonderzoeken door TSD worden goedgekeurd door de manager TSD.
- 6.2 Publicaties kunnen verschillen in vorm (bijvoorbeeld: rapport, video, website, factsheet).
- 6.3 Indien aan de orde en in ieder geval bij calamiteitenonderzoek stemt de manager TSD af met een adviesgroeplid of andere, inhoudelijk betrokken, (midden)manager van een van de inspecties. In geval van politiek gevoelige kwesties wordt afgestemd met het meest betrokken stuurgroeplid.
- 6.4 TSD biedt, namens de vier inspecties, het MJP, de werkagenda en de verantwoording aan de staatssecretaris van VWS aan. Indien TSD het nodig acht dat deze naar de Tweede Kamer moeten, dan gebeurt dat in afstemming met VWS/DMO.
- 6.5 Een publicatie wordt, in overleg met de stuurgroepleden via de betreffende inspectie, ook (gelijktijdig) aan een of meer andere bewindspersonen en op ambtelijk niveau aangeboden zodat een beleidsreactie kan worden opgesteld. Voor deze beleidsreactie wordt maximaal zes weken aangehouden.
- 6.6 In geval van toezichtsonderzoek *niet zijnde calamiteitenonderzoek* door TSD:
 - a. Het conceptproduct, of het voor hen relevante deel, wordt voor hoor en wederhoor voorgelegd aan betrokkenen. Zij hebben twee weken de tijd om te reageren op feitelijke onjuistheden.
 - b. Op basis van de reacties kan het eindproduct worden aangepast.
 - c. De manager TSD keurt het eindproduct goed.
 - d. TSD maakt afspraken met de betrokken inspecties over de te volgen communicatiestrategie.
 - e. Een week voor publicatie deelt TSD onder embargo het eindproduct met de adviesgroep en stuurgroep.
- 6.7 In geval van calamiteitenonderzoek door TSD:
 - a. TSD stemt met de desbetreffende inspecties af over de mogelijkheden tot publicatie van het eindproduct gelet op verschillende wettelijke kaders van de inspecties.
 - b. Het concept-eindproduct wordt voor hoor en wederhoor voorgelegd aan betrokkenen. Zij hebben twee weken de tijd om te reageren op feitelijke onjuistheden.

- c. Indien van toepassing informeert TSD eventuele nabestaanden/gezinsleden/voogden dat het eindproduct op korte termijn openbaar wordt gemaakt.
- d. Op basis van de reacties kan het eindproduct worden aangepast.
- e. In afstemming met de betrokken inspecties keurt de manager TSD het eindproduct goed.
- f. TSD maakt afspraken met de betrokken inspecties over de te volgen communicatiestrategie.
- g. Een week voor publicatie deelt TSD onder embargo het eindproduct met de adviesgroep en stuurgroep.
- h. Drie dagen voor publicatie deelt TSD onder embargo het eindproduct met externe betrokkenen.
- i. TSD publiceert het eindproduct op haar website en/of socialmediakanalen.

7. Vertrouwelijkheid

- 7.1 Indien TSD bepaalde algemene of bijzondere persoonsgegevens gezien de aard van het rapport openbaar wil maken, dan kan TSD dat uitsluitend doen indien daartoe uitdrukkelijke toestemming van betrokkene is gegeven dan wel sprake is van een specifiek wettelijk kader dat dat toestaat.

8. Gegevensverwerking

- 8.1 De uitwisseling van informatie binnen TSD gebeurt zoveel mogelijk zonder dat de gegevens herleidbaar zijn tot de persoon van de betrokkene.
- 8.2 Indien uitwisseling van informatie binnen TSD zonder dat de gegevens herleidbaar zijn tot de persoon van de betrokkene niet mogelijk of wenselijk is, wordt aan de betrokkene toestemming gevraagd.

9. Onvoorziene omstandigheden

- 9.1 In geval van onvoorziene omstandigheden waarin deze werkafspraken niet in voorzien, treedt de stuurgroep in overleg met de manager TSD.
- 9.2 Op grond van onvoorziene omstandigheden kunnen de inspecties besluiten af te wijken van deze werkafspraken.
- 9.3 Indien de stuurgroep het bij onvoorziene omstandigheden nodig acht daar externe communicatie over te voeren, dan bepaalt de stuurgroep wie dat op zich zal nemen. Tenzij de stuurgroep anders besluit, is de dichtst bij het onderwerp betrokken zijnde inspectie de externe woordvoerder.

10. Naleving, wijziging en evaluatie van deze werkafspraken

- 10.1 TSD en de inspecties nemen maatregelen om de naleving van deze werkafspraken bij hun interne organisaties te bevorderen.
- 10.2 Deze werkafspraken kunnen door de inspecties in gezamenlijk overleg door de stuurgroep worden aangepast, nadat hierover unaniem overeenstemming is bereikt. Wijziging van deze werkafspraken vergt het opnieuw vaststellen met de stuurgroep.
- 10.3 Eens in de vier jaar, bij de terugblik op het MJP, of vaker indien nodig, bepaalt de stuurgroep of aanpassing van deze werkafspraken noodzakelijk is.

11. Inwerkingtreding en openbaarmaking van deze werkafspraken

- 11.1 Deze werkafspraken treden in werking met ingang van de dag na de bekrachtiging door de vier inspecties. Deze werkafspraken hebben een werking voor onbepaalde tijd.
- 11.2 TSD plaatst een link naar deze werkafspraken op de website.

Ten slotte

Deze werkafspraken kunnen door de inspecties in gezamenlijk overleg door de stuurgroep worden aangepast, nadat hierover unaniem overeenstemming is bereikt. In gevallen waarin deze werkafspraken niet voorzien, treedt de stuurgroep in overleg en streeft zij ernaar te beslissen in overeenstemming. Deze werkafspraken treden in werking met ingang van de dag na de bekrachtiging door de vier inspecties.

Voor mensen met problemen op meerdere leefgebieden is het nodig dat hulpverleners samenwerken. Toezicht Sociaal Domein (TSD) stimuleert deze samenwerking.

Binnen TSD werken vier rijksinspecties samen.

www.toezichtsociaaldomein.nl